

Nf. 24.

104
ACADEMIAE FRIDERICIANAE
PRORECTOR
CHRISTIANVS BENE-
DICTVS MICHAELIS,

S. THEOLOGIAE ET PHILOSOPHIAE PRO-
FESSOR ORDINARIVS,

VNA CVM

CANCELLARIO, DIRECTORE,
SENIORE

ET

RELIQVIS PROFESSORIBVS,

MAGNVM PIETATIS MYSTERIVM,

DEVM HOMINEM FACTVM,

IN MATERIAM

NATALITIAE

MEDITATIONIS

PROPONIT,

ET

CIVIBVS ACADEMICIS

HVMANISSIME COMMENDAT.

dd.

HALAE MAGDEB.

LITTERIS HENDELIANIS.

NOT a DEO collata & tanta in humanum genus beneficia sunt, ORNATISSIMI CIVES, vt nec illorum metiri magnitudinem, nec numerum concipere mente possumus. Terra, qua nitimur, DEI est: aer, quem respiramus, cibus, quem capimus, doctrina, qua ad salutem erudimur, & quæ sola beatæ mentis tranquillitas, larga DEI sunt dona; qui his longe præstantiora post huius vitæ decursum nobis promittit. Sed vnum inter omnia beneficia NVMINIS ita eminent, vt reliqua aut ab hoc pendeant, aut cum hoc comparata vilescant, & nostris se oculis subducere videantur. DEVS homo est factus, vt nos redimeret. Quis maiorem voto benignitatem fingere potest, quis mentis cogitatione adsequi? Nisi assiduitate quotidiana & consuetudine aurium lætæ huic doctrinæ aduersus esset animus: obstupesceret sane, & sacro quodam nos horrore perfuncti ad genua nati Seruatoris quotidie aduoluti largis lacrimis ea exoculari non desineremus. Si DEVS totius orbis donat thesauros, si æterna parat gaudia, donat magna; maiora promittit: minora tamen eorum auctore. CHRISTO nascente DEVS nobis ipse donatur, & qui auctor huius & futuræ est vitæ, is redditur noster. Ipse IESVS CHRISTVS, qui mirandam nunquam mundi pulcritudinem, nunquam fulgentem regum splendorem miratus est, incredibilem hancce admiratur NVMINIS largitatem. Adeo, adeo, * inquit,

* *Isaia. III. 16.*

inquit, DEVS homines amavit, vt vnigenitum illis daret filium.

Cum ex nihilo DEVS conderet orbem, dum illum quotidie conseruat; miranda edit miracula: sed maius longe atque excellentius, cum filius adsumit humanum corpus. Ex nihilo aliquid fieri, facilius videtur, quam creatorem rem fieri creatam. Ομολογημένως, inquit Paulus, * μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί. Ex omnium consensu magnum est arcanum: DEVS adparuit in corpore. Arcanum omnino summum est. DEVM adnumerari hominibus, dominum seruis: & illum, cuius numine orbis continentur compages, inbecillæ fœminæ brachiis gestari. Miranda imprimis ex incunabulis CHRISTI NVMINIS fulget sapientia, quæ conciliatorem inuenit & sibi, & hominibus conuenientem: qui homo hominum tueri partes, qui DEVS DEO infiniti valoris offerre posset victimam.

Angeli arcæ fœderis inpositi mirandam hanc DEI sapientiam mirari ac scrutari videntur. Intuebantur ** intentis oculis operculum conciliatoris nostri imaginem; ita vt adplicari hic optime possint, quæ Petrus *** dicit: quæ cupiunt ipsi angeli perspicere.

Beneficia vtilitate metiri solemus: quam si spectamus, vnum omnium maximum beneficium CHRISTI natalis largitur. Nostri natales vitam nobis concedunt, sed miseram satis ac mox finientiam. Opes multa suppeditant ad nutriendum corpus, ad animum reficiendum: sed nec illi immortalitatem, nec huic tranquillitatem largiri possunt veram ac perennem. Dignitas superbos delectat; sed suo illos deprimit onere. Pereunt omnia, & in summa miseria miserum in morte hominem relinquunt. Solius CHRISTI natalis, & concessæ per eum opes ac singularis dignitas beatam reddunt hominum conditionem ac perpetuo felicem. Conciliatore dato cum DEO redimus in gratiam, ex hostibus amici & filii reddimur iure adoptionis. Quicumque, inquit Ioannes, **** eum ac-

a 2

cepe-

* I. Tim. III. 16. ** Exod. XXV. 20. *** I. Petr. I. 12.
**** Ioann. I. 12.

ceperunt, iis eam potestatem dedit, vt DEI filii fierent. Quantum æternitas læta aliquot annorum superat decades; quantum ab ipsa miseria felicitas distat: tantum natalis CHRISTI omnia a DEO concessa antecellit, quæ non hoc natali nituntur.

In hoc enim quæ fundata sunt, Spiritus Sancti donatio, remissio peccatorum & reliqua, quum sint a nato acquisita conciliatore: tantum abest, vt ei opponi queant, vt natalis eius potius adaugeant splendorem. En, clamat angelus, * rem vobis nuntio lætissimam: vobis hodie natus est seruator, qui est CHRISTVS, dominus, in oppido Davidis. Rem sane omnium lætissimam angelus adnunciat: quid enim nato CHRISTO lætius potest cogitari? Seruator nobis natus est, qui ex æterna seruitute, ex perpetuis miseris, in libertatem, in felicitatem nos vindicat.

Numquam satis prædicandam beneficii amplitudinem, quod DEVS in natali CHRISTI in nos contulit, antiquissimis quibusque temporibus Christiani homines intellexerunt, & publicas illius nomine decreuerunt supplicationes.

Quo quidem tempore, & quo auctore, celebrari cæperit natalis CHRISTI, non patet. Constitutiones ** vulgo Apostolicæ dictæ, quæ sub Clementis nomine circumferuntur, Apostolis ipsi huius festi diei tribuere non dubitant originem: sed quem fugit, has Constitutiones spurias esse, nec vllam hac in re mereri fidem?

Guilielmus Caueus, *** diligentissimus sacrarum antiquitatum inter Anglos scrutator, vestigia sæculo II. iam huius solemnitatis sibi reperisse videtur: sed vestigia nulla adparent; nec, ad quod Caueus pariter ac Hildebrandus **** prouocant, Theophili Cæsariensis, circa annum CXC. episcopi, testimonium, in litteris ipsius exstat, quamuis ex Hospiniano ex illis adducatur. *****

Anti-

* *Luc. II. 10.* ** *Libr. VIII. c. III.* *** *Erstes Christenthum Part. I. c. VII. p. 159. edit. Lips.* **** *de Diebus festis p. 19.* ***** *Vid. Binghami origines a Cl. Griseboui Latine redditas Vol. IX. pag. 73.*

Antiquissimum potius natalis CHRISTI publice celebrati docu-
mentum triftis illa sub Diocletiano vexatio in vrbe Nicomedia est,
cuius mentionem facit Nicephorus. " Cum natalis, * in-
quit, CHRISTI festus adesset dies, & multitudo ætatis omnis,
quæ CHRISTI nomine censetur, in templo natalem illum cele-
bratura conuenisset: tyrannus . . . misit eo, qui templum clau-
derent, & ignem circumcirca accenderent. Aderat ibi præco,
qui voce clariore promulgabat, vt, qui viuere vellet, ex templo,
exiret, & in proxima Iouis ara thura adoleret; alioqui nisi hoc fe-
cisset, vna cum domo ipsa conflagraturus. Tum vero in templo,
ipso quidam pro multitudine ea omni cum libertate insigni propa-
lam respondit, & pulcerrimam eam edidit vocem: Omnes nos,
Christiani sumus, vnum eumque solum, DEVM ac regem cre-
dimus esse CHRISTVM, & ipsi, PATRIQVE eius, ac SPIRITVI,
SANCTO sacrificare, atque nos omnes vna offerre, facile parati,
fumus. Vix hæc ille dixerat; & ignis est accensus, qui in tem-
poris veluti momento ecclesiam omnem complexus, illos omnes,
viginti millium numerum explentes, in cinerem redegit. ,, Dio-
cletianus in sæc. III. & IV. confinio vixit, & Nicephorus ita hæc re-
fert, vt gesta sæc. III. videantur. Insigne itaque hæc historia &
antiquitatis in natali CHRISTI solemniū, & Christianorum con-
stantiæ monumentum est. Reicit quidem Nicephori fidem Io-
ann. Andr. Schmidius, ** & fateor, tot fabulas retulisse Nicepho-
rum, vt Theologorum Plinius Io. Gerharo *** audiat.

Sed cum natalem CHRISTI tunc temporis iam celebratum ex
Chrysofomi mox adferendo testimonio pateat; pluraque eius-
modi crudelitatis exempla existant: ratio nulla est, cur in hac re
mentium esse Nicephorum suspicemur. Lactantius **** com-
busti cum cætu Christiano templi, & Eusebius ***** totius vrbs
incendio cum incolis Christianis deletæ exempla adferunt.

a 2

Sæ.

* *Hist. Eccles. L. VII. c. VI.* ** *Hist. festor. & dominic. p. 54.*
*** *Merb. Stud. Theol. p. 238.* **** *L. V. c. XI.*
***** *Libr. VIII. c. XI.*

Sæculo IV. natalis CHRISTI publice celebrati testimonia passim occurrunt. Gregorii Nazianzeni, episcopi Constantinopolitani, & Basilii Magni, Cæsareæ in Cappadocia eodem munere functi supersunt orationes sacræ, in illam recitatæ solemnitatem. Uterque circa annum CCCLXVIII. floruerunt. Ioann. Chrysoftomus, episcop. Constantinopolitanus, circa annum CCCLXXXI. hunc diem vetustum esse * dicit (*παλαιὸν ἡ ἀρχαίον*) & ab ipsa Thracia Gades vsque incolentibus celebrem. Augustinus quidem, qui ad finem sæc. IV. vixit, inter festos dies natalem CHRISTI non refert. "Illa autem, ** inquit, quæ non scripta, sed tradita cur, stodimus, quæ quidem toto terrarum orbe obseruantur, dantur, intelligi, vel ab ipsis Apostolis, vel plenariis conciliis, quorum est, in ecclesia saluberrima auctoritas, commendata atque statuta reineri: sicuti quod DOMINI passio & resurrectio & adscensio in, cælum & aduentus de cælo SPIRITVS SANCTI anniuersaria, celebrantur solemnitate. „ Cum idem autem Augustinus sequenti epistola respondeat ad quæstionem Ianuarii, cur anniuersarius dies celebrandæ dominicæ passionis non ad eundem redeat diem, sicut dies, qua traditur natus seruator? patet, celebratum omnino iam esse natalem CHRISTI; sed nondum inter vniuersalia totius orbis Christiani solemnia eum fuisse receptum.

Supplicationes itaque publicas in nati seruatoris honorem, quas *Weynachten* adpellamus, iam sæc. IV. decretas esse, luculenter euictum est: quæ quum illo iam tempore antiquæ Chrysoftomo habitæ fuerint; prioribus sæculis originem debere, summo iure dicuntur.

Hoc primorum Christianorum laudabile institutum publica deinde auctoritate a Iustino I. *** firmatum, & per tot sæculorum seriem nobis traditum a maioribus est: qui non minori, quam illi, religione nati CHRISTI celebrare debemus memoriam.

Non

* *Hom. XXXI. Tom. V. p. 417. edit. Franc.* ** *Ep. CXVIII. ad Ianuar. Tom. II. p. 115.* *** *Niceph. Hist. Eccl. Libr. XVII. c. XXVIII.*

Non in externis quidem caerimoniis Christiana constat religio; nec eas tamen respuit. DEVM pia mente colere, & datum ab illo conciliatorem tenerrimo amore ac læta fiducia amplecti, præcipuum est, quod DEVS iubet. Quotidie ipsi gratiæ agendæ sunt; quotidie tam splendidi natalis recolenda memoria. Sed qui quotidie nati CHRISTI recordatur; qui inter priuatos parietes DEO gratias agit: is certe nec publice suam dubitat declarare lætitiã, & DEVM in conuentibus laudando non vnum, sed plures, summa cum voluptate, dies consumit. Mirum in modum illius reficitur animus, cui, aliarum curarum libero, beneficiorum omnium maximum meditari licet. Mirum in modum illius augetur in clementissimum NVMEN amor, qui per aliquot dies suam ex CHRISTI incunabulis fulgentem intuetur felicitatem.

Immo publicas in natali CHRISTI supplicationes decernere, summa iubet necessitas.

Ea est mentis nostræ conditio, vt summorum beneficiorum facile obliuiscamur, aut non digne de iis cogitemus. Multi sunt, proh dolor, inter Christianos, qui de dato sibi seruatore parum cogitant, & parum de sua ipsorum inde orta salute sunt solliciti. Hi ex somno & sopore solemnitatibus sunt excitandi. Adeunt templa, audiunt hymnos, percipiunt illam angeli vocem: en magnam ego vobis nuntio lætitiã; Seruator vobis natus est. In memoriam redit, quæ olim de seruatore audierunt; redit numquam satis prædicanda beneficii diuini præstantia. Contemplantur illud; commouentur: vt ipsi quoque tanta felicitate fruantur, inrita quadam vi & naturali felicitatis ducti desiderio, optant.

Fortius diuina Spiritus Sancti trahuntur vi; natum supplices adorant regem; animum ei offerunt, ob peccata dolentem, gratissimum NVMINI donum.

En præclarum & saluberrimum supplicationum in natali CHRISTI decretarum finem! qui vt hisce diebus festis a vobis, ORNATISSIMI CIVES, inprimis obrineatur, dignus est. Quem magis, quam VOS, vtile maiorum sequi decet institutum; salutem
dato

dato conciliatore partam meditari, & nato obedire regi? cum spes futuri temporis, sapientiæ studiosi & CHRISTI olim administraturi sitis populum. VOS, quæso, CARISSIMI, qui, spreta hucusque VESTRA ipsorum salute, seruatorem non agnouistis, nolite, omnem VOS exuisse humanitatem, & VOBISMET ipsis indixisse bellum, diutius videri! Animum attendite in templis ad lætissimum, qui VOBIS adfertur, nuntium! & SPIRITVS SANCTI, qui serio a VOBIS inuocandus est, adiuti auxilio, ad saniora consilia VESTRVMQVE officium redite!

Sapite, o reges, inquit Dauides *! corrigimini, o terrarum gubernatores! seruite IEHOVÆ cum timore, exultantes cum tremore! osculamini natum, ne, si indignetur, vestras res perdatis illius ira protinus incensa: cui felices quicumque confidunt.

VOS vero, OPTIMI CIVES, qui nato regi sacramentum iam piamente dixistis, omnemque in illo spem ponitis & salutem VESTRAM, renouate in hoc seruatoris solemnem natali studium, VESTRAM in colendo illo contentionem! Lætitiâ, quam inde capitis, summam testamini! & in piâ adorandi NVMINIS societatem trahite commilitones. Manet VOS ius filiorum DEI, VOS manet perennis beatitas & gloria. Quicumque eum acceperunt, inquit Ioannes, ** iis eam potestatem dedit, vt filii DEI fierent. Quodsi autem filii DEI sumus; sumus etiam heredes heredes inquam DEI; CHRISTI autem coheredes, si modo simul patiamur, vt etiam simul gloriosi fiamus. *** Dabamus ipsis natalis CHRISTI solemnibus, anno cLoIo cccxxvi.

* *Pf. II. 10. 11. 12.* ** *Cap. I. 12.* *** *Rom. VIII. 7.*

Ja 1586

ULB Halle

3

001 508 687

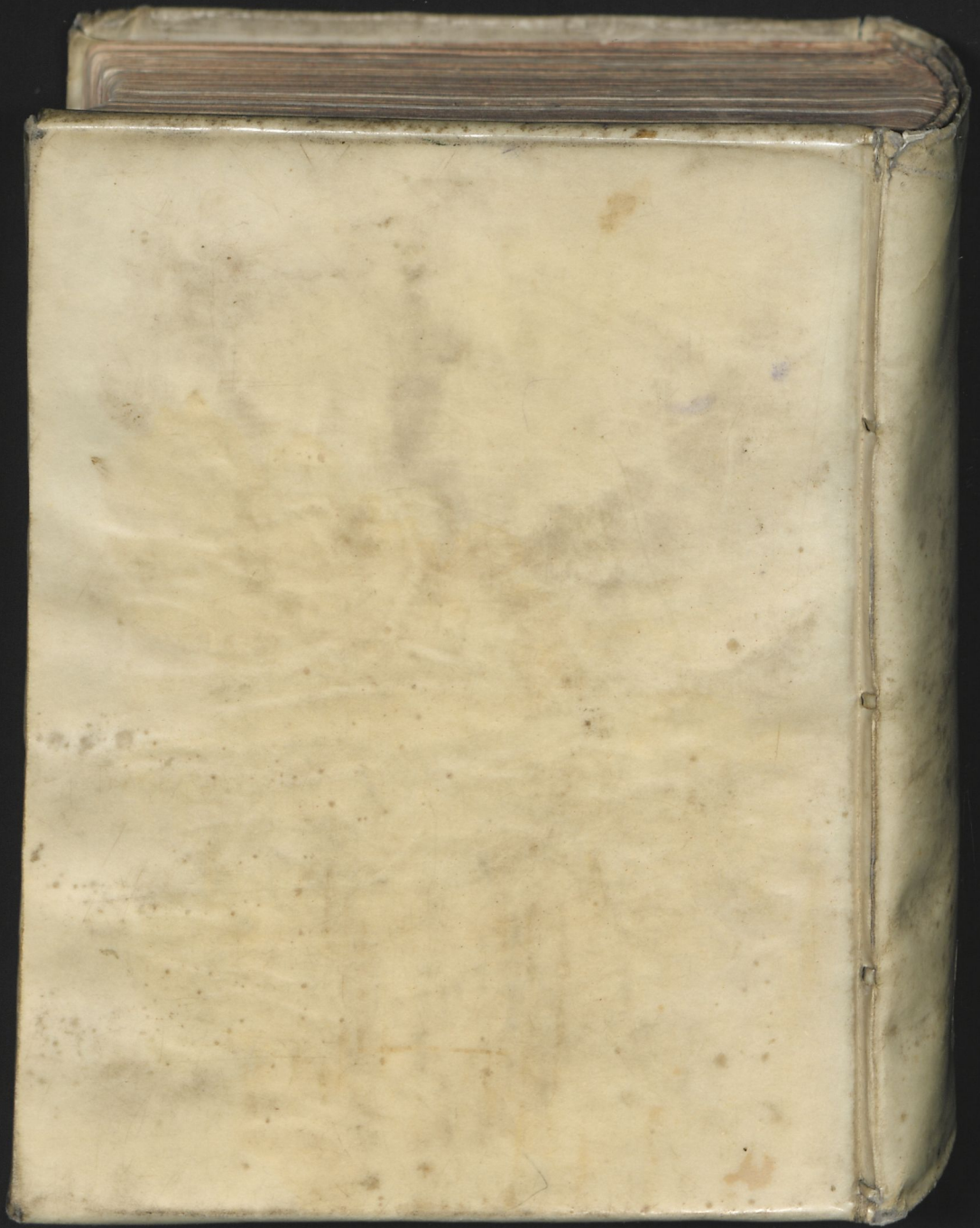

St

VD 78

VD 78

ACADEMIAE
PROF
CHRISTIA
DICTVS M

S. THEOLOGIAE E
FESSOR

CANCELLAR
SEM

RELIQVIS P
MAGNVN PIE

DEVM HOM
IN M
NATA

MEDIA

CIVIBVS
HVMANISSI

HALA
LITTERIS

Farbkarte #13

B.I.G.

104

E

S

F

M

ld.

